

ภาพลักษณ วถิชีวิต ของกลุมดอกไม้กลายพันธุ
Image Lifestyle of the Transgender People

ณัฐธิกานต์ ปิ่นจุไร*

Nutthikan Pinjurai

มียอง ขอ**

Miyoung Seo

นรช สุธสังข์***

Nirat Soodsang

สุชาติ เถาทอง****

Suchat Thaothong

Received : November 11, 2020

Revised : January 19, 2021

Accepted : January 29, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ วถิชีวิตของกลุมดอกไม้กลายพันธุ ผู้วิจัยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีทางวิทยาการศึกษาจากเอกสาร ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์จากการบันทึกทางประวัติศาสตร์กฎหมาย วิทยานิพนธ์ เอกสารวิชาการ นิตยสาร และวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ตลอดจนการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ของตัวแทนกลุมสาวประเภทสองในประเทศไทย โดยเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับทั้งวงการวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเขียนบรรยายแบบเล่าเรื่อง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับสาวประเภทสองในสังคมไทยปัจจุบัน และผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของสาวประเภทสองด้าน ทศนคติ อาชีพ การศึกษา มุมมองทางสังคม การตีตรา พบว่ามุมมอง ความคิดเห็นของคนทั่วไปที่มีต่อสาวประเภทสอง โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ซึ่งใช้หลักองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม ดังนี้ ด้านปัจเจกบุคคล พบว่าสภาวะการไร้ตัวตนของกลุมสาวประเภทสองในสังคม ซึ่งถูกกระทำผ่านกระบวนการพัฒนาและปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหลากหลายรูปแบบจากอดีตสะท้อนมาถึงปัจจุบันนั้น โดยองค์กรรวมสังคมมองว่า ความเป็นตัวตนของสาวประเภทสองส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ดูแลบุคลิกภาพที่ดี ทั้งรูปร่างหน้าตาแลผิวพรรณสวยงาม เป็นบุคคลที่รักสวยรักงามตลอดเวลา มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส ด้านปัจจัยด้านสังคม พบว่าวิถีการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ สาวประเภทสองนับว่า

*นักศึกษาลัทธิพุทธปรัชญาขงขันธ์บัณฑิต สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร มหาวิทยาลัยบูรพา
PhD Students Doctor of Philosophy Visual Arts and Design Faculty of Arts Burapha University

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปกรรมศาสตร มหาวิทยาลัยบูรพา
Lecturer in the Field of Product Design Faculty of Fine Arts Burapha University

***อาจารย์ประจำสาขาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร มหาวิทยาลัยนเรศวร
Associate Professor Art and Design Faculty of Architecture Naresuan University

****อาจารย์ประจำสาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร มหาวิทยาลัยบูรพา
Professor Emeritus Visual Arts and Design Faculty of Fine Arts Burapha University

เป็นบุคคลที่เก่ง รอบรู้รอบด้าน มีความเฉลียวฉลาดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เก่ง เอาตัวรอดได้ดี ดังนั้นจึงสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกันบุคคลรอบข้างและจากประสบการณ์จริงได้ง่าย อดีตสังคมจะไม่ยอมรับแต่ด้วยเวลาผ่านไปจวบจนปัจจุบันนั้นในสังคมปัจจุบันมีการเปิดรับ และเปิดกว้างมากขึ้น แต่มีเพียงบางกลุ่มคนที่เปิดรับแต่ไม่เปิดใจแต่น้อย สาวประเภทสองส่วนใหญ่มองว่าศักยภาพและความสามารถ เป็นเครื่องมือในการสร้างความสุขและคุณค่าของชีวิตของตนเองและเป็นเครื่องหมายการันตีให้กับสังคมในการยอมรับตัวตนและทำให้การดำเนินวิถีชีวิตการอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนเป็นที่รักของคนในสังคมหรือการยอมรับจากสังคมด้านทัศนคติ พบว่าสมัยก่อนสังคมมองภาพลักษณ์สาวประเภทสองไม่ดี บางคนหันไปทำแต่เรื่องไม่ดี เลยตีตรากลุ่มเหล่านี้ไปในทิศทางที่ดูแย่ลง ส่วนกลุ่มสาวประเภทสองในสังคมปัจจุบันเปิดกว้างมากขึ้นจนมีการยกระดับเหล่านั้นมีการพัฒนาในด้านอาชีพที่เป็นที่ยอมรับมากขึ้น เช่น เป็นนางโชว์ ช่างแต่งหน้า ตลอดจนการเป็นพิธีกรที่พูดให้คนยอมรับนั้นหมายความว่าเขายอมรับในเพศนั้น ซึ่งมีทัศนคติเชิงบวกในการยอมรับกันในสื่อโซเชียลหรือสื่อลติมีเดียทำให้เกิดภาพลักษณ์ทางสังคมที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : ภาพลักษณ์ / วิถีชีวิต / สาวประเภทสอง

ABSTRACT

This research was aimed to study the image and lifestyle of transgender people. Researcher used the qualitative research method via the documentary approach which included analyzing the historical memo, legal documents, academic documents, magazines, and in-depth interview as well as the participatory observation on the representatives of transgender people who are knowledgeable both in academic and other professional circles in Thailand. Using the content analysis and storytelling writing methods to reflect the evolution of transgender people in Thailand in term of factors and effect to the existence of transgender people, attitude, profession, social perspective, stigmatize, and segregation from the society. The results indicated that the perspective of general population toward transgender people, using the social changing theory to analyze, in different aspects are as follow : On the individual aspect, researcher found the non-existing state for transgender people in the society which resulted from the evolution and various social phenomena from the past until the present. The society as a whole sees the existence of transgender people as a people who look after his/her personality, always be conscious of one's appearance, cheerful minded when engaging with other people in order to receive more approval from society. On the social factor aspect, transgender people considered to be a versatile smart person, good at solving an immediate problem, good at surviving. Therefore they can easily create the learning culture from working with other people and their real life experience. In the past, the existence of transgender people were not well accepted but now a day they are widely recognize only a small group of people who only accepted by act but not by mind. Most transgender view their potential and ability as a tool to create happiness and value of their lives as well as a guarantee sign of acceptance to the society so that they can live their lives happily and loved by other people in the society. On the attitude aspect showed that in the

past, the perspective of society toward transgender people were not very good because some of the transgender did the wrong thing therefore it made society look at transgender people as a whole in a bad way. Transgender people in a provincial area were not widely open so it became a negative attitude toward the society but transgender people in the city had elevated from that. There were evolutions in their profession so they became more recognize. Their professions were dancer, makeup artist as well as MC which made a positive attitude on social media and multi-media and created a better image to society.

Keywords : Image / Lifestyle / Transgender People

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่สังคมมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ รูปแบบการใช้ชีวิต และมีการยอมรับในความเปลี่ยนแปลงรวมทั้งความแตกต่างของกลุ่มต่างๆ เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ พฤติกรรมบางอย่างที่เคยต้องปกปิดไว้เนื่องจากขัดต่อวัฒนธรรม ค่านิยม และความเชื่อเดิมๆ ก็ได้รับการเปิดเผย และยอมรับมากยิ่งขึ้น สิ่งหนึ่งที่เราได้สังเกตเห็นคือการมีตัวตนในสังคมของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่มีศัพท์ เรียกกันทั่วไปตั้งแต่ กะเทย สาวประเภทสอง คนรักเพศเดียวกัน เพศที่สาม คนข้ามเพศ เกย์ ทอม ดี เป็นต้น

ผู้มีความหลากหลายทางเพศ หรือเรียกกันอย่างทั่วไปว่า "สาวประเภทสอง" นั้น ในหลายประเทศ เริ่มให้การยอมรับต่อพวกเขาเหล่านั้นมากขึ้นในฐานะบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ ในทางที่สร้างสรรค์ เห็นได้จากบทบาทในสังคม เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง นักวิชาการ นักการเมือง เป็นต้น ที่ออกมายอมรับต่อหน้าสาธารณชนว่า พวกเขาคือเพศที่สาม ซึ่งถือเป็นเรื่องดี ที่สังคมยังให้การยอมรับ และมีสิทธิที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ ในสังคม

และอีกด้านมีกระแสสังคมของเรื่องความหลากหลายทางเพศมีเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทยทั้งแง่ดีและร้าย ผ่านทางปรากฏการณ์ทางสังคมในการต่อสู้เรียกร้อง ผ่านทางสื่อทั้งละคร ภาพยนตร์ที่มีตัวแสดงเป็นสาวประเภทสองมากขึ้นและมีปรากฏให้เห็นในเกือบทุกช่องทาง การมีชื่อเสียงของการประกวดความสวยงามในเวทีเฉพาะทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ รวมทั้งผู้ที่ประกอบอาชีพ ทั้งข้าราชการ พนักงาน พ่อค้า นักเรียน นักศึกษา นั้นมีการปรากฏตัวของความเป็นสาวประเภทสองที่มีมากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่ตอกย้ำที่ทำให้เกิดกระแสการเข้าใจร่วมกันว่า ณ เวลาปัจจุบันสังคมไทยมีคนที่เป็นสาวประเภทสองอยู่จริง ถึงแม้มีภาพลักษณ์ของสาวประเภทสองในสังคมไทยออกมาหลายมิติก็ตาม แต่ยังมีผู้คนจำนวนไม่น้อยในสังคมไทยยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในตัวคนของสาวประเภทสองที่มีวิถีชีวิตเฉพาะ ส่งผลให้เกิดความบกพร่องในการรับรู้เรื่องความแตกต่างหลากหลาย และระบบสังคมไม่ยืดหยุ่นผ่านการสร้างการตีตราทางสังคมและการเลือกปฏิบัติอย่างแยบยล โดยการยึดเอาเรื่องเพศมาเป็นแกนกลางในการพิจารณาตัดสินคน โดยไม่ได้มีมุมมองจากศักยภาพและความสามารถกับการมีคุณค่าความเป็นมนุษย์อยู่ด้วย ผลมาจากการรับรู้ความหลากหลายของสาวประเภทสองในสังคมไทยนับได้ว่าเป็นการเลือกรับรู้ในบางส่วนที่สังคมเห็นตาม จนจำกัดวิถีสาวประเภทสองให้มีความคับแคบไปตามค่านิยมทางสังคมที่คาดหวังอย่างจำกัด ให้สาวประเภทสองต้องมีลักษณะเหมือนกันทุกคน เช่น ต้องมีท่าทางแสดงอย่างตลกสนุกสนาน ไร้สาระ หมกมุ่นในเรื่องเพศและมีความเชี่ยวชาญในเรื่องเพศสัมพันธ์ เป็นพวกชอบโกหก และเป็นพวกที่ไม่สามารถพบรักแท้ได้จริง และเป็นพวกวิปริตผิดเพศ มีนิสัยกระตุงกระต้าง เสียงดัง โวยวาย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอคติที่สังคมอ้างอิงและหยิบยื่นภาพลักษณ์นี้ให้สาวประเภทสองได้รับไปใช้ จึงนับเป็นการสร้างภาระที่หนักในการมีวิถีที่อยู่ชายขอบที่สุด ส่งผลทำให้สาวประเภทสองไม่มีงานทำไม่สามารถใช้ความรู้

ความสามารถแสดงออกมาได้ ทั้งในครอบครัว ศาสนา การศึกษา การมีสวัสดิการ เป็นต้น ความทุกข์ระทมทางสังคมจึงนับเป็นความทุกข์ที่ยิ่งใหญ่ที่สาวประเภทสองต้องเผชิญอยู่บนวิถีชีวิตที่ล้วนแล้วมีอคติ สิ่งทีกล่าวมาข้างต้นล้วนมาจากการมีการพูดคุยในประเด็นสาวประเภทสองและคนทำงานเรื่องความหลากหลายทางเพศ ที่สะท้อนความรู้สึกของตนต่อสังคม Archavanitkul (2011)

จากในอดีตนั้นสาวประเภทสองต้องแบกรับและต่อสู้กับความคิดในแง่ลบ ด้วยการตราหน้าว่าเป็นบุคคลอันตรายที่อาจเป็นคนแพร่เชื้อโรคเอดส์หรือแม้กระทั่งเป็นคนที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งทัศนคติในแง่ลบเหล่านี้ล้วนมาจากการเชื่อและความรู้ ประกอบกับการตัดสินบนบรรทัดฐานของสังคมที่ตัดสินความถูกต้อง ตามศีลธรรมตามหลักระบบเพศทวิเพศ Preechasilpakul (2012) ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ อย่างไม่เท่าเทียมต่อสาวประเภทสองและคนข้ามเพศมากจนกระทั่งนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน ความรุนแรง การค้าบริการทางเพศ เหตุผลเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยภายนอกที่มีความน่าจะเป็นสูงในการ มีอิทธิพลต่อสาวประเภทสอง

สาวประเภทสอง ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถ และเป็นที่ยอมรับในสังคมผ่านทางพื้นที่สาธารณะและพื้นที่เฉพาะที่สังคมไทยขีดเส้นให้ เช่น วงการบันเทิง วงการความสวยความงาม รวมทั้งวงการสื่อสารมวลชน การออกแบบ เสื้อผ้า แฟชั่น ภาพสะท้อนชีวิตของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจำนวนมาก ได้ถูกนำเสนอเผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ในรูปของละคร ภาพยนตร์ รวมทั้งบุคคลเพศที่สามก็มีบทบาทแบบเปิดเผยตัวตนมากขึ้นในวงสังคม ทำหน้าที่พิธีกร ผู้วิพากษ์วิจารณ์ โฆษณา ทำให้ชีวิตของคนกลุ่มนี้มีให้พบเห็นทั้งในสังคมทั่วไป และผ่านทางสื่อต่างๆ มากขึ้น นอกจากนั้นเมื่อกล่าวถึงรูปลักษณะของสาวประเภทสอง หลายคนคงปฏิเสธไม่ได้ว่า รูปลักษณะของหลายคนมีความสวยงาม กลายเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย คนไทยจำนวนไม่น้อยให้การชื่นชม แม้แต่ในสายตาชาวต่างชาติ บุคคลที่เป็นสาวประเภทสองก็มีรูปลักษณะที่สวยงามในระดับโลก ภาพเหล่านี้ทำให้สังคมไทยถูกมอง ว่าเปิดกว้างและให้การยอมรับและเข้าใจสาวประเภทสองหรือกลุ่มบุคคลรักร่วมเพศมากขึ้น เห็นได้จากการที่กลุ่มบุคคล รักเพศเดียวกันกล้าแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเอง สังคมยอมรับในความสามารถของบุคคลเหล่านี้โดย ไม่ได้กีดกันเนื่องจากเหตุผลเกี่ยวกับรสนิยมทางเพศ สังคมไทยให้การยอมรับและมีความใจกว้างในประเด็นเกี่ยวกับ ความหลากหลายทางเพศดีระดับหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน จนกระทั่งมีผู้เปรียบว่า ประเทศไทยเป็นดัง “แดนสวรรค์ของเพศที่สาม”

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในวิถีชีวิตของกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ (สาวประเภทสอง) ซึ่งกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ในสังคมยังเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับกันใวงกว้าง เลยทำให้การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่สังคมเป็นเสมือนกระจกกัน ผู้วิจัยอยากสะท้อนถึงอัตลักษณ์ตัวตนของกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ เพื่อเข้าใจวิถีชีวิตของกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์สะท้อนถึงสภาวะการณ์ปัจจุบัน ซึ่งจะนำสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต การยอมรับจากสังคม และเป็นข้อมูลให้สังคม หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับบริบทต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ หมายถึง กลุ่มที่เรียกตัวเองว่า “สาวประเภทสอง” ที่แสดงลักษณะการแต่งกายจิตใจ และพฤติกรรมออกมาในลักษณะท่าทางเสมือนกับลักษณะของเพศหญิง รวมถึงบุคคลที่สัลยกรรมแปลงเพศและยังไม่สัลยกรรมแปลงเพศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ วิถีชีวิตของกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้ดำเนินงานวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ คือ การทบทวนวรรณกรรม รวบรวมและศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร จากบทความ หนังสือ และอินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง โดยการรวบรวม วิเคราะห์ จัดกลุ่มของเอกสาร เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการออกแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคปัจจุบัน โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม

1. ศึกษา รวบรวมเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ในประเทศไทย
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การลงพื้นที่ภาคสนาม
3. นำข้อมูลไปรวบรวมข้อมูลในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการออกแบบเครื่องมือการวิจัย คือ ออกแบบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ คือ หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา และยื่นขอตรวจเครื่องมือในจริยธรรมมนุษย์ต่อไป เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง มีประสิทธิภาพในการใช้ในงานวิจัยเพื่อเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นรวบรวมข้อมูล คือ ศึกษาข้อมูลด้านพื้นที่ บริบททางสังคม และวัฒนธรรมของกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ โดยลงพื้นที่เพื่อสังเกต และถ่ายภาพ โดยมีส่วนร่วมแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และสอบถามความคิดเห็น ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ เช่น กลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ กลุ่มบุคคลที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ และกลุ่มบุคคลทั่วไป เกี่ยวกับประเด็นเรื่องวิถีชีวิต และสภาวะการณ์ปัจจุบันในสังคมของกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ จากนั้นวิเคราะห์และสรุปผลที่ได้จากการสำรวจ และการเก็บข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาทางแนวความคิดต่อไป โดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ซึ่งใช้หลักองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม ดังนี้ ด้านปัจเจกบุคคล ด้านปัจจัยด้านสังคม และด้านทัศนคติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ในเชิงเหตุผล (Logic Approach) และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) ใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากอุปสรรคหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการจัดระเบียบข้อมูล และคัดข้อมูลส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษา รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ในประเทศไทย พบว่า

ด้านพัฒนาการแบบจารีตประเพณี ในประวัติศาสตร์สังคมไทย พบว่าภาพลักษณ์ของสาวประเภสองที่ปรากฏขึ้นครั้งแรกในกฎหมายตราสามดวง Romjumpa

. (2002) อธิบายเกี่ยวกับสาวประเภสองในกฎหมายตราสามดวงว่า เป็นบุคคลที่มีลักษณะกิริยาท่าทาง ตรงข้ามกับเพศของตน ไม่ได้แสดงความหมายเหมือนสาวประเภสองแบบตะวันตก คือคนสองเพศ (อวัยวะเพศกำกวม) แต่อย่างไร ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการปรากฏขึ้นของสาวประเภสองในกฎหมาย 117 HDO2-

4 ตราสามดวง สะท้อนลักษณะของสังคมไทยที่มีความเอื้ออาทรต่อสาวประเภทสอง และไม่ได้มีมาตรการในการลงโทษอย่าง รุนแรงเช่นในสังคมตะวันตกมานานแล้ว

ในบริบทของสังคมไทยการยอมรับสาวประเภทสอง เป็นเรื่องราวที่ถูกบันทึกไว้ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือ และบันทึกส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มของชนชั้นสูงอาจอนุมานได้ว่า สังคมมีความใจกว้าง และให้การยอมรับสาวประเภทสองในฐานะบุคคลในสังคมเรื่อยมา สังคมไทยมีประวัติศาสตร์การยอมรับสาวประเภทสองมายาวนาน และบริบทของสังคมไทยเป็นแบบพุทธศาสนา ทำให้ความเข้มงวดของเรื่องเพศไม่ได้ถูกกำหนดอย่างเคร่งครัด และสังคมให้การยอมรับสาวประเภทสองพอสมควร ประกอบกับไม่มีการใช้กฎหมายที่รุนแรง หรือมาตรการใดๆ ทางสังคมเพื่อทำลายสาวประเภทสองให้สูญสิ้นไป นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบร่วมเพศระหว่างสาวประเภทสองในโลกตะวันตกนับถือศาสนาคริสต์ซึ่งถือว่าผู้ล่วงละเมิดทางทหารหนักเป็นบาปต่อศาสนาจะได้รับโทษถึงขั้นประหารชีวิต กล่าวได้ว่าสังคมไทยเปิดพื้นที่ทางสังคมให้สาวประเภทสองได้ดำรงอยู่มากกว่าสังคมตะวันตกมาโดยตลอด Romjumpa (2002)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึง “กระแสชายรักเพศเดียวกัน” ในพื้นที่ทางสังคมของสามัญชนในยุคสมัยนั้น กลับไม่ได้ปรากฏหลักฐานเด่นชัดยกเว้นงานเขียนของ Yodhong (2013) ที่ได้อธิบายปรากฏการณ์ภายในในราชสำนักสยาม โดยกล่าวถึง ปรากฏการณ์ที่ขุนนางซึ่งมีบุตรชายจะนิยมส่งมาถวายตัวเป็นนายในอยู่ในราชสำนัก ซึ่งนับว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่ ที่ผู้ชายถูกมอบหมายให้ทำหน้าที่แทน “นางใน” และเมื่อผู้ชายเข้ามาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากโดยไม่พบเห็นเพศหญิง ได้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างชายกับชาย ทั้งนี้ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่ามี “นักเลงผู้ชาย” ที่ออกไปเที่ยวผู้ชายนอกวังหรือแม้แต่ภายในที่มีความสัมพันธ์ชายอย่างเป็นการหลอกลวงนั้น ระบบการจัดแบ่งเพศชายและเพศหญิงได้ชัดเจนขึ้น เมื่อเข้าสู่ยุคแห่งการปฏิรูปสยาม นโยบาย ของผู้นำชาติจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในช่วง พ.ศ.2481 ในเรื่องเพศได้เน้นการผลิตประชากรให้แกสังคม โดยมีการวางรากฐานให้ผู้ชาย มีความเป็นชาย และบ่งบอกสถานะความเป็นชาย ส่วนผู้หญิงก็เช่นกันแนวคิดเรื่องเพศแบบคู่ ตรงข้ามนี้ในที่สุดได้นำมาซึ่งความเป็นอื่นของกะเทยในสังคมไทย แต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่นาสังเกตว่ากะเทยยังมีได้เลื่อนหายไปจากการรับรู้ของสังคม ดังพบว่า ยังมีการให้ความหมายของกะเทยไว้ในพจนานุกรมตัวสะกดแบบใหม่อยู่ Romjumpa (2002)

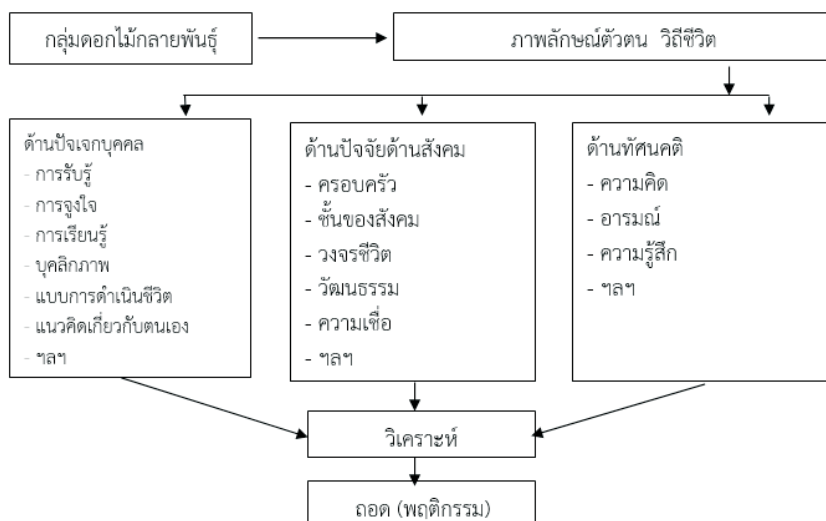
ด้านสื่อสาธารณะ พบว่า ตั้งแต่หลังปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา เป็นช่วงที่การผลิตองค์ความรู้ทางการแพทย์ชีวภาพ ได้เข้ามาอิทธิพลสังคมไทยอย่างกว้างขวาง ดังพบว่า มีความเข้มข้นเกี่ยวกับการจัดการเพศนอกขนบ ในหลากหลายลักษณะ ดังจะเห็นได้จากข่าวในหนังสือพิมพ์สยามนิกร ฉบับวันที่ 18 ตุลาคม 2508 ที่พาดหัวข่าวว่า “วิจัยกะเทยสามคำคือ ลักเพศ-ลัก ร่วมเพศ ลักร่วมเพศในเพศชาย ลักร่วมเพศในหญิง โดยระบุไว้อย่างชัดเจนว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นความผิดปกติ ทางจิต หรือเรียกว่าภาพลักษณ์กรแพทย์ซึ่งรักษาได้ยากกว่าทางกายแต่สามารถบำบัดได้ จากข่าวดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการเคลื่อนไหวอิทธิพลของแนวคิดทางการแพทย์แบบชีวภาพแบบตะวันตก

ในเวลาต่อมาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2515 ได้นำเสนอภาพของกะเทยที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไปแต่มิได้เป็นภาพที่สวยงามดังที่เคยเป็นมาก่อน สิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงปี ดังกล่าว (23 ธันวาคม 2515) คือ การประกวดนางงามกะเทยในเวทีระดับประเทศ “นางสาวสยามประเภทสอง” ซึ่งจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการประกวดนางงามของเพศหญิง (นางสาวสยาม) กระแสความโด่งดังของการประกวดในครั้งนี้ทำให้กะเทยจากประเทศออสเตรเลียสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดด้วยในช่วงเวลาดังกล่าว กลายเป็นจุดเด่นที่ได้รับการยอมรับและกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ดังพบว่ามีคนนำเสนอ ข่าวของสาวประเภทสองในหัวข้อที่เป็น “สังคม” มากขึ้น เช่น รัชกร ณ เชียงใหม่ กาญจนา ยศสวัสดิ์ และลีเบก้า วิลสัน (สาวประเภทสองจากประเทศ

ออสเตรเลีย) ถึงแม้ว่าจะมีการประกวดนางงามสาวประเภทสองในหลากหลายสนาม แต่การรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อสาวประเภทสอง ยังคงติดกรอบกับองค์ความรู้แบบชีวการแพทย์และความเจ็บป่วยทางจิตเวช ที่ตีตราว่า “สาวประเภทสอง” คือผู้ที่ป่วยทางจิต นอกจากนี้ยังพบหลักฐานอีกว่า สื่อสารมวลชนในช่วงทศวรรษนี้ได้เริ่มใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวกับ “สาวประเภทสอง” ที่หลากหลายเพิ่มขึ้น อาทิ เกย์ควีน สาวประเภทสอง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตรของการ นิยามความหมายของคนรักเพศเดียวกันในสังคมไทย นอกจากนี้ยังพบว่า ในนิตยสารทางการแพทย์ หลายฉบับในช่วงปี พ.ศ. 2527-2545 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน และมีการผลิตคำใหม่เกี่ยวกับการจำแนกเพศนอกขนบเหล่านี้ เช่น รักร่วม เพศ เกย์ เลสเบียน และสาวประเภทสอง การเปลี่ยนแปลงในการให้ความหมายของความเป็นสาวประเภทสอง และการผลิตองค์ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสาวประเภทสองในสังคมได้ปรากฏในสื่อสาธารณะเพิ่มมากขึ้น และในมิติที่หลากหลายมากขึ้น เช่น นิตยสารไกล่หมอ นิตยสารผู้บริโภค ฯลฯ (Thai society is littering the city of gay bisexual lesbian, 1984)

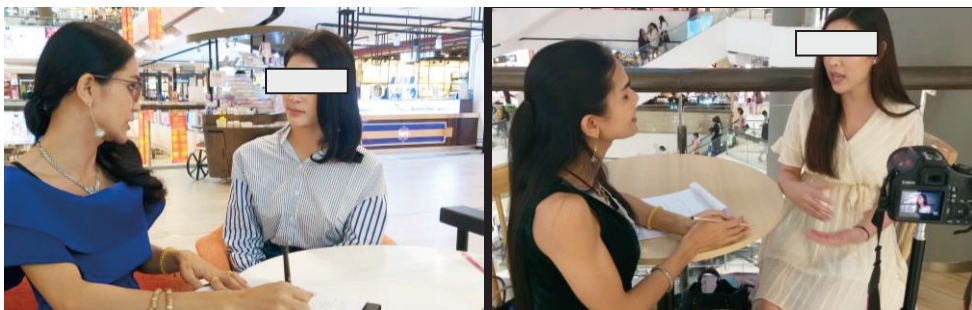
นิตยสารไกล่หมอ ในปีพ.ศ. 2545 ได้นำเสนอบทความ “แปลงเพศเมื่อกายไม่ตรงกับใจ” อธิบายถึงการแปลงเพศเพื่อให้สภาพร่างกายและจิตใจตรงกัน บทความกล่าวถึง “สาวประเภทสอง” เป็นพวกหลงเพศ (Transsexual) คือ ต้องการใช้ชีวิตให้ตรงข้ามกับเพศกำเนิดของตน แม้ว่าในทางการแพทย์ยังไม่สามารถชี้ชัดเจนว่าเกิดสาเหตุใด แต่พบหลักฐานว่าผู้ผ่าตัดแปลงเพศ จะได้ร่างกายตามที่ต้องการแต่ต้องประสบปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมหลายอย่าง ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้ทบทวนและเพิ่มเติมในกฎหมายใดๆ ดังนั้น สาวประเภทสองที่ต้องการสละความเป็นชาย เขาสู “ความปกติ” ของความเป็นผู้หญิง จึงถูกกำหนดให้แสวงหาทรัพยากรทางการแพทย์ชีวภาพในรูปของศัลยกรรมเสริมความงาม การแปลงเพศเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ภายใต้กรอบวาทกรรมเรื่องเพศที่ถูกผลิตขึ้น Buapun (2002)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การลงพื้นที่ภาคสนาม จากศึกษาภาพลักษณ์ วิถีชีวิต ของกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ ที่วิเคราะห์จากการลงสัมภาษณ์กลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์ จำนวน 20 คน แบบเจาะจง จำนวน 5 กลุ่มอาชีพ โดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ใช้หลักองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม ตามกรอบการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์ด้านภาพลักษณ์ วิถีชีวิตของกลุ่มดอกไม้กลายพันธุ์

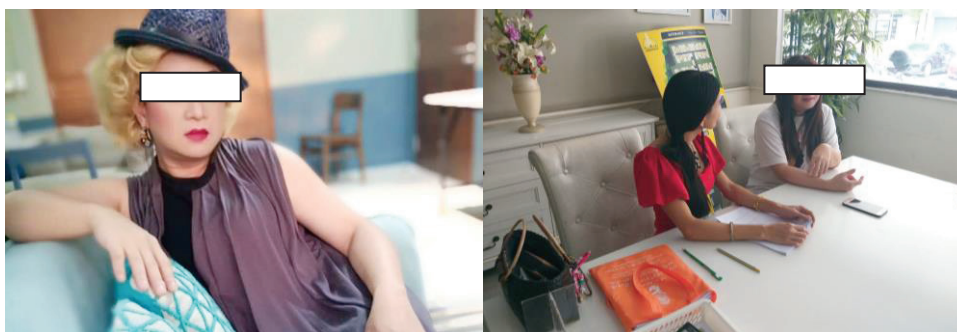
จากผลการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ที่ใช้หลักองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคมมาพิจารณา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มการศึกษาออกเป็นจำนวน 3 ด้าน โดยพิจารณาดังนี้ ซึ่งผลพบว่า ด้านปัจเจกบุคคล จากการศึกษาพบว่า สภาวะการไร้ตัวตนของกลุ่มสาวประเภทสองในสังคม หรืออีกสังคมเรียกว่า “ชายขอบ” ซึ่งถูกกระทำผ่านกระบวนการพัฒนาและปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหลากหลายรูปแบบจากอดีตสะท้อนมาถึงปัจจุบันนั้นพบว่า ด้านการเป็นตัวตนที่สังคมมองกลุ่มสาวประเภทสอง ไม่ว่าจะเป็นอาชีพอะไร โดยองค์กรสังคมมองว่า ความเป็นตัวตนของสาวประเภทสองส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ดูแลบุคลิกภาพที่ดี ทั้งรูปร่างหน้าตาแลผิวพรรณสวยงาม เป็นบุคคลที่รักสวยรักงามตลอดเวลา มีจิตใจร่าเริง/แจ่มใสถ้าได้สัมผัสหรือเมื่อเข้ามาเรียนรู้เพื่อให้สังคมเปิดใจยอมรับมากขึ้น ด้านในส่วนการใช้ภาษา สาวประเภทสองมีการวางตัวในสังคมไม่ต่างกับชายจริงหญิงแท้ การใช้ภาษานั้นขึ้นอยู่กับกาลเทศะ และกลุ่มของสังคมที่อยู่ด้วยกัน เช่น ใช้ภาษาสุภาพ คำพูดตลกสร้างความเฮฮา และมีคำหยาบบ้างเป็นบางครั้งเมื่ออยู่ในกลุ่มสังคมเพื่อนสนิท ด้านของการแต่งกายของกลุ่มสาวประเภทสอง ส่วนใหญ่เราพบเห็นทั่วไปจะออกแนวเรียวยาว สุกภาพดูทะมัดทะแมง มีการแต่งตัวเป็นสไตล์หรือรสนิยมเป็นตัวเอง เพื่อสร้างการจดจำแก่ผู้อื่น ด้านกริยาท่าทางที่แสดงออกเป็นการแสดงกริยาท่าทางเหมือนผู้หญิง เช่น การพูด การเดิน การนั่ง การหัวเราะ เป็นต้น อีกทั้งการแสดงกริยาพฤติกรรมเหมือนผู้หญิง แต่ในบางครั้งก็มีพฤติกรรมคล้ายผู้ชาย (บางคน) และด้านต้นแบบการดำเนินชีวิตจะยึดครอบครัวเป็นต้นแบบ เพราะครอบครัวคือบุคคลอยู่ใกล้ชิดและเข้าใจ เข้าถึงกลุ่มสาวประเภทสองได้ดีที่สุด

ภาพที่ 2 สัมภาษณ์นักเรียน นักศึกษา

ด้านปัจจัยด้านสังคม จากการศึกษาพบว่า สังคมจะเป็นหน่วยย่อยของวัฒนธรรมที่หล่อหลอมความเป็นตัวตนวิถีชีวิตตลอดจนขั้นของสังคม ดังนั้นด้านวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มสาวประเภทสองนั้นส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับบิดา-มารดา แต่มีบางกลุ่มที่เลือกอยู่กับมารดา เพราะมารดาคือเพศหญิงเปรียบเสมือนว่าตัวเองคือเพศหญิงเวลาพูดคุย ปรึกษาทำให้เข้าใจหัวอกของจริงชีวิตซึ่งกันและกันง่ายขึ้น เหตุผลส่วนใหญ่ที่ไม่เลือกอาศัยอยู่กับบิดา เพราะกลัวเรื่องการทำร้ายเพราะน้อยคนที่บิดาจะมองและเข้าใจในจุดนี้ที่เราเป็น ด้านของวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ สาวประเภทสองนับว่าเป็นบุคคลที่เก่ง รอบรู้รอบด้าน มีความเฉลียวฉลาดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เก่งเอาตัวรอดได้ดี ดังนั้นจึงสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกันบุคคลรอบข้างและจากประสบการณ์จริงได้ง่าย ด้านของขั้นของสังคม ถ้านับย้อนไปในอดีตเราพบว่าขั้นของสาวประเภทสองนั้นเป็นเพศที่สังคมมองว่าเป็นชนชั้นชายขอบ ไม่มีใครให้ความสำคัญมองแบบเหยียดหยามด้วยเพศ แต่ด้วยเวลาผ่านไปจวบจนปัจจุบันนั้นในสังคมปัจจุบันมีการเปิดรับ และเปิดกว้างมากขึ้น แต่มีเพียงบางกลุ่มคนที่เปิดรับแต่ไม่เปิดใจแต่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากสาวประเภทสองเป็นบุคคลที่เก่ง กล้าแสดงออกนั้นจึงทำให้สังคมเปิดรับมากขึ้น ถ้าแบ่ง

ชนชั้นทางสังคมโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างชั้นสังคมของโคลแมน พบว่าส่วนใหญ่สาวประเภทสองถูกจัดอยู่ในกลุ่มชั้นสูงระดับล่าง คือสร้างฐานะความร่ำรวยจากความสามารถเป็นพิเศษของตนเอง เช่น เป็นประธานบริษัท หรือหัวหน้างานอาชีพต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จเป็นบุคคล อีกทั้งสร้างตัวเองให้เป็นบุคคลต้นแบบของสังคมอีกด้วย เช่น คุณอรณา กฤษฏี (ม้า) เป็นนักแสดง นางแบบ พิธีกร ช่างแต่งหน้า ผู้เชี่ยวชาญด้านความงามแถวหน้าที่ทุกคนรู้จัก และคุณตรีชฎา เพชรรัตน์ (ปอย) นักแสดงและนางแบบสาวประเภทสองชาวไทย มีชื่อเสียงจากเวที มิสอินเตอร์เนชันแนลควีน กับเวทีมิสทิฟฟานียูนิเวิร์ส ในโรงละครทิฟฟานีพัทยา ประจำปี 2547 และประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องหลังจากได้เซ็นสัญญาเป็นนักแสดงหลังถ่ายทำภาพยนตร์ที่ประเทศฮ่องกงจนถึงปัจจุบัน เป็นต้น ด้านความเชื่อด้านการบรรลุเป้าหมายของชีวิต สาวประเภทสองส่วนใหญ่มองว่าศักยภาพและความสามารถ เป็นเครื่องมือในการสร้างความสุขและคุณค่าของชีวิตของตนเองและเป็นเครื่องหมายการันตีให้กับสังคมในการยอมรับตัวตน และทำให้การดำเนินวิถีชีวิตการอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนเป็นที่รักของคนในสังคมหรือการยอมรับจากสังคม

ภาพที่ 3 สัมภาษณ์นักร้องเงาเสียงเจนนิเฟอร์คิม

ภาพที่ 4 สัมภาษณ์พนักงานการตลาดคลินิกเวชกรรม อ.เมือง จ.เชียงใหม่

ด้านทัศนคติ จากการศึกษาพบว่า สมัยก่อนพอสังคมมองภาพลักษณ์สาวประเภทสองไม่ดี บางคนหันไปทำแต่เรื่องไม่ดี เลยติดรากลุ่มเหล่านี้ไปในทิศทางที่ดูแย่ลง ส่วนกลุ่มสาวประเภทสองในสังคมต่างจังหวัดก็ไม่ได้เปิดกว้างมากนัก คำว่า เกย์ สาวประเภทสอง ตูด แต่ว ก็เรียกรวมกันว่า "กระเทย" แลดูพวกผู้ใหญ่แถวบ้านชนบทจะไม่เข้าใจจนกลายเป็นทัศนคติเชิงลบ แต่มีบางบ้านที่เข้าใจ เช่น จากการสัมภาษณ์ คุณชัชญาพัชร ปัจฉิมพานิชย์

(น้องเอ๋มี) ที่ว่า แม่พูดกับหนูว่า "จะเป็นอะไรก็ช่าง ยังไงก็ลูกแม่ แต่ขออย่าทำให้ใครเดือดร้อนก็พอ" ถึงหนูจะเป็นสาวประเภทสองมันก็ไม่ได้ทำให้การเรียนตกต่ำหรือทำให้ใครเดือดร้อน ส่วนกลุ่มสาวประเภทสองในย่านเมืองพบว่ามีภาระระดับสาวประเภทสองเหล่านั้นมีการพัฒนาในด้านอาชีพที่เป็นที่ยอมรับมากขึ้น เช่น ทำงานในหน่วยงานราชการ นางโชว์ นักแสดง ช่างแต่งหน้า ตลอดจนการเป็นพิธีกรที่พูดให้คนยอมรับนั่นหมายความว่าเขายอมรับในเพศนั้น ซึ่งมีทัศนคติเชิงบวกในการยอมรับกันในสื่อโซเชียลหรือสื่อมวลชนทำให้เกิดภาพลักษณ์ทางสังคมที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันมีการตื่นตัวในด้านอาชีพออร์แกนิกส์ เพราะพวกเขามีแนวคิดในการทำงานที่โดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรหรือคนจัดเวที ตลอดจนการเป็นผู้ดูแลเสื้อผ้า ทำให้บทบาทของพวกเขาพัฒนาขึ้นมา แม้แต่การเป็นนักร้องก็ได้รับการยอมรับมากขึ้น เช่นเดียวกับบทบาทการแสดง ไม่ว่าจะเป็นตัวตลกหรือคนรับใช้เหมือนแต่ก่อน เริ่มยอมรับในการรับบทเป็นนางเอก “ทัศนคติของบทบาททางสังคมเกิดขึ้นควบคู่กันไป เมื่อเกิดการยอมรับในสังคมเมืองทำให้การแสดงออกทางความคิด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำ ความคิดชอบช่วยเหลือผู้อื่น มองโลกแง่บวก การแสดงออกทางอารมณ์/ความรู้สึก อารมณ์ขัน อารมณ์ดี ร่าเริงแจ่มใส มีจิตใจเข้มแข็ง ส่งผลให้อาชีพของสาวประเภทสองได้รับการก้าวไปสู่อาชีพอื่นๆ ที่ชายหญิงทั่วไปทำกัน” ด้วยความที่โลกปัจจุบันเริ่มเปิดมากขึ้นสาวประเภทสองที่เป็นเสมือนหญิงนั้นสามารถแต่งตัวเป็นผู้หญิงมาทำงานได้ หรือข้าราชการบางรายสามารถแต่งตัวเป็นผู้หญิงได้ สิ่งนี้ขึ้นอยู่กับบางอาชีพด้วย อาทิเช่น อาชีพพนักงานต้อนรับบนสายการบิน บางสายการบินให้คนที่เป็สาวประเภทสองแต่งตัวเป็นผู้หญิงได้ เป็นต้น แต่ยังมีบางอาชีพ เช่น อาชีพครู ซึ่งสมัยก่อนเด็กอาจจะไม่ยอมรับเพราะขนาดนักเรียนที่เป็นสาวประเภทสองในชั้นเรียนยังถูกเพื่อนล้อ ส่วนผู้ปกครองมองว่าเป็นต้นแบบที่ผิดๆ จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน แต่ปัจจุบันสังคมมองว่าเรื่องของความรู้ที่ถ่ายทอดให้เด็กมากกว่าการที่เขาเป็นสาวประเภทสองถือว่าเป็นจุดที่สังคมยอมรับได้ ดังนั้นทัศนคติ “การยอมรับในสังคมตอนนี้เรียกว่าเพียงแค่การดำรงชีพ แต่ถามว่ากฎหมายมีอะไรรองรับบ้าง ตอบได้เลยว่า ไม่มีเลย”

ภาพที่ 5 สัมภาษณ์ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านหลายฝาง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

ภาพที่ 6 สัมภาษณ์ Miss international Queen 2019/Miss Tiffany's Universe 20182

อภิปรายผลการวิจัย

สาวประเภทสอง ถูกบันทึกอยู่ในประวัติศาสตร์ไทยมายาวนาน โดยปรากฏครั้งแรกในกฎหมายตราสามดวง ต่อมาพฤติกรรมของการรักเพศเดียวกันปรากฏในหลักฐานของราชสำนักเนื่องจากเป็นพื้นที่ปิดที่จะแสดงอาการไม่ไช่ชาย ไม่ไช่หญิงได้อย่างเสรี แต่ในประชาชนทั่วไปกลับไม่พบหลักฐานของพฤติกรรมดังกล่าวเนื่องจากไม่มีการบันทึกไว้ ต่อมาเมื่อเข้าสู่ยุคของการปฏิรูปบ้านเมือง สังคมไทยมีความเข้มงวดของการจัดระบบระเบียบทางเพศสภาพมากขึ้น ดังเห็นได้ว่าความเป็นชายความเป็นหญิงนั้นมีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มจำนวนประชากร แต่ความเป็นสาวประเภทสองก็ยังดำรงอยู่ในฐานะเพศนอกขนบธรรมเนียมประเพณี ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นชี้ให้เห็นถึงกฎระเบียบแบบแผนว่าด้วยเรื่องเพศชายเพศหญิง และการที่สังคมไทยไม่มีบทลงโทษสาวประเภทสองอย่างรุนแรงจนถึงขั้น ประหารชีวิต ซึ่งแตกต่างจากสังคมตะวันตก นอกจากนี้ บริบททางศาสนาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการให้ความหมาย การรับรู้และความเข้าใจในเรื่องเพศของคนในสังคมอีกด้วย

สภาวะการไร้วัดตนของคนในสังคมที่เรียกตัวเองว่าสาวประเภทสอง หรือบางสังคมนิยมไว้ว่า “คนชายขอบ” ซึ่งถูกกระทำผ่านกระบวนการตีตราและปรากฏการณ์ทางสังคมหลากหลายรูปแบบ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ Wankaew (2007) ได้กล่าวไว้ว่าการผลึกบุคคลหรือกลุ่มที่มีความต่างนำมาซึ่งการกีดกันแบ่งแยก และเบียดขับคนบางกลุ่มให้กลายเป็นคนด้อยโอกาส ถูกมองไม่เห็นและถูกเบียดขับให้กลายเป็น “คนอื่น” ในบรรดากลุ่มคนเหล่านี้ บุคคลชั้นกลาง (People in between) หรือคน ที่มีชีวิตอยู่ในพื้นที่สีเทา มีสถานะทางสังคมไม่ชัดเจน หรือเป็นผู้ที่แตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคม คือ บุคคลที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด หนึ่งในนั้นคือ สาวประเภทสอง สภาวะความเป็น “บุคคลชั้นกลาง” ของ “สาวประเภทสอง” ทำให้ต้องมีฐานะของปัจเจกที่ไม่มีพื้นที่ทางสังคม หรืออำนาจในการต่อรอง แต่กลับสถาปนาระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจชุดใหม่ผ่านกระบวนการต่อสู้ เพื่อช่วงชิงพื้นที่ใหม่ ด้วยการสร้างกลุ่มหรือเครือข่ายทางสังคมที่มีสภาพพันธมิตรกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ตนเองและพ้องเพื่อน มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ Duangwiset (2014) ได้กล่าวไว้ว่าข้อจำกัดทางด้านสิทธิ และการถูกตีกรอบให้มีตัวตนในฐานะประชากรชั้นสอง ทำให้คนที่ถูกจัดประเภทให้สาวประเภทสองเข้าใจว่าทางออกเดียวที่พวกเขาจะมีชีวิตที่ดีในสังคมได้ คือ ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับบทบาทของชายจริงหญิงแท้ สาวประเภทสองต้องมีความงามถือเป็นปัจจัยสำคัญในการต่อรองเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม ยิ่งสวยเท่าไร ยิ่งเหมือนผู้หญิงมากเท่าไร พวกเขาจะได้รับพื้นที่ในสังคมมากขึ้นเท่านั้น

จากการศึกษาภาพลักษณ์ วิถีชีวิต ของกลุ่มดอกไม้มลายพันธุ์ ที่วิเคราะห์จากการลงสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มดอกไม้มลายพันธุ์ โดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ใช้หลักองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคมจำนวน 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านปัจเจกบุคคล ด้านปัจจัยด้านสังคม ด้านทัศนคติ ทำให้ได้รับแง่มุมด้านบวกมากขึ้น ทั้งนี้การที่สาวประเภทสองอยู่บนสังคมให้สังคมยอมรับนั้นขึ้นอยู่กับตัวของบุคคล

แม้ว่าในปัจจุบันคำว่า สาวประเภทสอง จะได้รับความนิยมแล้วแต่อย่างไรก็ตาม ในสังคมปัจจุบันนั้นแสวงหาทางเลือกและอำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรและเพื่อเปิดพื้นที่ทางสังคมไม่ว่าเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการสร้างจินตนาการทางสังคมวิทยา (Sociological Imagination) ตามองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับเพศสภาพและเพศวิถีที่นักวิชาการนำเสนอ นอกจากนี้สาวประเภทสองยังสร้างพื้นที่ทางสังคม ไม่ว่าจะสร้างตัวตนเป็นที่ยอมรับจากสรีระความงามบนเรือนร่าง ตลอดจนระดับการศึกษา หน้าที่อาชีพการงานในชนชั้นสังคม และต่อรองการเมืองเชิงอำนาจกับรัฐเพื่อความเสมอภาคและเท่าเทียมในสังคม อีกทั้งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือว่าวางบทบาทและหน้าที่อย่างแนบเนียน ตัวอย่างอาชีพเช่น อุตสาหกรรมบันเทิงคาบาเร่โชว์ ทิฟฟานีโชว์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การนิยามตัวตนของสาวประเภทสองนั้นในทางสังคมไทย มิได้ผลักดันให้สาวประเภทสองชนชั้นกลางในเมืองเป็นชายขอบ สาวประเภทสองที่มีฐานะยากจน สาวประเภทสองประกอบอาชีพกรรมกร หรือเป็นอื่นทางเพศแต่กลับเป็นการสร้างพื้นที่ และสร้างความเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ความเป็นสาวประเภทสอง ผิดชุดคำอธิบายใหม่ๆ ในเรื่องเพศเพื่อการต่อรองกับสังคมในขณะที่เลือกที่จะใช้ความเป็นสาวประเภทสองในพื้นที่อื่นๆ ที่แตกต่างออกไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบความต้องการของกลุ่มสาวประเภทสอง ดังนั้นควรนำข้อมูลความต้องการของกลุ่มสาวประเภทสองที่ได้จากการวิจัยไปสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเพศในระดับครอบครัว ชุมชน และระดับชาติ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทั้งด้านสุขภาพและสวัสดิการต่างๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของประชากรกลุ่มนี้ที่คาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น รวมถึงการศึกษาติดตามในระยะยาว (Cohort Study) ในประเด็นผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตกลุ่มสาวประเภทสอง หรือผลกระทบด้านต่างๆ ของกลุ่มสาวประเภทสองเนื่องจากประชากรกลุ่มนี้กลุ่มกรณีศึกษาใหม่
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยอาจยังเป็นเฉพาะกลุ่มสามารถพัฒนาต่อเนื่องและติดตามผลวิจัยในระยะยาวได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

References

- Archavanitkul, K. (2011). Sexuality changing in Thai society. In **the Journal of Population and Society**. (Pages 43-65). Nakhon Pathom : Population and Social Publishing House.
- Buapun, C. (2002). Transsexual when the body does not match the mind. **Klai Mhor**, 3(11), 50-57.
- Duangwiset, N. (2014). Criticize the "femininity" of a woman in a male body. [Online]. Available : http://www.sac.or.th/main/content_detail.php?Content_id=782 [2020, November 17].

- Preechasilpakul, S. (2012). **Study, development, recognition and protection of community rights under the Constitution of Kingdom of Thailand 2007.** Chiang Mai : Faculty of Law Chiang Mai University.
- Romjumpa, T. (2002). **Discourses on gay men in Thai society 1965-1999.** Thesis letter degree Master of Arts Department of history Chulalongkorn University.
- Thai society is littering the city of gay, bisexual, lesbian. (1984). All over the city. **Consumers**, 1(3), 80-83.
- Wankaew, S. (2007). **Kon Chai Khob : from thought to truth.** (2 nd ed.). Bangkok : Chulalongkorn University.
- Yodhong, C. (2013). **Mr in the reign of King Rama 6.** Bangkok : Matichon.